

Здійснюючи історико-системний аналіз підходів до формування здоров'я людини, ми з'ясували, що людство за багато тисячолітню історію свого розвитку накопичило величезну інформацію про закономірності збереження і зміцнення здоров'я [1, с. 19].

Слід зазначити, що сучасна система університетської освіти не повною мірою враховує те, що основним показником ефективності засвоєння знань є їх застосування на практиці. Тому важливим є те, щоб знання з питань формування здоров'я були використані студентами як при організації повсякденної життєдіяльності, так і у майбутній професійній діяльності [2, с. 6].

Зважаючи на ідею набуття студентами знань у галузі збереження і зміцнення здоров'я, що склалася історично, застосування світового ретроспективного досвіду формування здоров'я молоді у період навчання і майбутній професійній діяльності є актуальним і своєчасним. Так, засвоєння студентами цих знань ми розглядаємо як вид діяльності, мета якої – освоєння досвіду людства з питань здоров'я, що входять в їх життєдіяльність і професійне становлення, є засобом розвитку особистості у період здобуття університетської освіти. Ефективне застосування науково обґрунтованих знань і практичного досвіду, засобів і методів збереження і зміцнення здоров'я в режимі навчання у ВНЗ призводить до повного задоволення інтересів, потреб, запитів та здібностей студентів у сфері їх професійного становлення, соціального і культурного буття [3, с. 81].

Підсумовуючи вище сказане, ми прийшли до висновку, що аналіз світового ретроспективного досвіду формування здоров'я молодого покоління дав змогу виявити основні тенденції у їх пошуку, виокремити найбільш вдалі здобутки з питань здорового суспільного та індивідуального стилю життя в різні соціально-історичні часи, осмислити ступінь їх прийнятності в умовах сучасної університетської освіти.

Список використаної літератури

1. *Бобрицька В.І.* Мислення і здоров'я людини / В.І. Бобрицька // Постметодика. – 2002. – № 4. – С. 18 – 21.
2. *Бобрицька В.І.* Формування здорового способу життя у майбутніх учителів : монографія / В. І. Бобрицька. – Полтава : ТОВ «Поліграф. центр «Скайтек», 2006. – 432 с.
3. *Ушинский К.Д.* Избранные педагогические сочинения. В 2 т. / К.Д. Ушинский; под ред.: А. И. Пискунова [и др.]. – М., 1974. – Т. 1. – С. 75 – 275.

Олександр Коновал

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г.Г. ВАЩЕНКА ТА А.С. МАКАРЕНКА

На сьогодні важливою є проблема реформування системи національної освіти молоді, яка пов'язана з відродженням основних ідей національного виховання. З огляду на необхідність розв'язання вказаних завдань актуальними, на нашу думку, є погляди видатних педагогів Г.Г. Ващенко та А.С. Макаренка на виховний ідеал української молоді.

До спадщини цих педагогів звертаються сучасні українські науковці А. Бойко, О. Вишневський, В. Герасименко, І. Зайченко, Є. Коваленко, А. Марушкевич, А. Погрібний, М. Стельмахович, та інші. Учені відзначили в їх працях різні напрями формування виховного ідеалу у підростаючого покоління.

Метою нашого дослідження є аналіз ідей на виховний ідеал особистості у працях Г.Г. Ващенко та А.С. Макаренка в сучасній системі освіти.

Серед видатних українських учених, педагогів гідне місце посідає Григорій Григорович Ващенко (1878 – 1967 рр.) – відомий учений-педагог, педагог-практик,

письменник, а також Антон Семенович Макаренко (1888 - 1939) – український радянський педагог і письменник, один із засновників системи дитячо-підліткового виховання, він розробляв теорію і методику виховання в колективі, теорію сімейного виховання. В історії української педагогіки вони посідають особливе місце як дослідники проблеми формування виховного ідеалу молоді. За твердженням Г. Ващенка, людина у своєму житті повинна орієнтуватися на систему ціннісних вартостей, що складають основу виховного ідеалу як мети виховання.

Американський учений Б. Бейкер, називаючи А. С. Макаренка «генієм досвіду», підкреслив: «Базисні проблеми, які досліджував А. С. Макаренко, залишаються актуальними до-днині і стосуються всього світу, незважаючи на різні теоретичні засади і практичне застосування». Поділяючи в цілому його думку, канадський колега В. Зілберман додав, що «знання творів А. С. Макаренка може стимулювати думку, підвищити професійний рівень людей, які займаються вихованням».

Традиційним українським виховним ідеалом був ідеал, побудований на засадах гармонійного розвитку людини. Особистість вважається гармонічно розвинутою тоді, коли всі складові розвинуті так, що вони задовольняють її власні та суспільні потреби. Основним орієнтиром у системі виховання є вироблений народом виховний ідеал – особливе уявлення про те, якою повинна бути людина; це синтез вселюдського і національного [1, с. 18].

Розроблений Г. Г. Ващенком виховний ідеал українського суспільства є морально-релігійно вихований ідеал, який тісно пов'язаний з вихованням волі і характеру, вихованні пошани до батьків і взагалі до старших, свідомості власної людської гідності, принциповості, наполегливості, стриманості, працездатності, життєрадісності [3].

А. С. Макаренко вбачав завдання всебічного розвитку дітей у поєднанні фізичного, розумового, морального, естетичного і трудового виховання. Він обґрунтував тісний зв'язок навчально-виховного процесу з виробничою працею, колективу і особистості, сім'ї і школи. Педагог вважав, що метою індивідуального виховання є визначення перспективи розвитку здібностей людини, формуванні її характеру. Великого значення надавав вихованню у дітей та молоді свідомої дисципліни [2].

Суть його ідеї у формуванні молоді, засобами колективного впливу. Педагогічною реальністю є праця, в якій все справжнє: мета, діяльність, взаємовідносини, тому виховання – це педагогічно організований процес соціалізації. Саме в процесі діяльності – навчальної, трудової, ігрової – включаються природні задатки дітей і здійснюється розвиток сил, набуття знань, умінь, навичок, тобто відбувається формування особистості [4].

Сучасна педагогіка приділяє значну увагу вихованню людяності, гуманності, толерантності. У сучасних умовах виховання реалізується на основі національної своєрідності виховання, набутого позитивного досвіду, національно-етнічних традицій, працях Г.Г. Ващенка та А.С. Макаренка тощо. Тому на сьогодні стає очевидною актуальність поглядів видатних педагогів на виховний ідеал у молоді.

Підсумовуючи вищесказане, можемо зробити такий висновок, що в сучасній системі освіти погляди та методики виховання видатних педагогів ХХ століття є актуальними і сьогодні. Виховний ідеал відіграє важливу роль у формуванні особистості, вихованні в дітей та молоді толерантності, гуманності, працелюбності тощо. Формування цих якостей і є основною проблемою сучасності, а розв'язок цієї проблеми ми безпосередньо можемо знайти у спадщині Г.Г. Ващенка та А.С. Макаренка.

Список використаної літератури

1. *Ващенко Г.* Виховний ідеал : підруч. для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 190 с. – (Твори ; т. 1).
2. *Макаренко А.С.* Коллектив и воспитание личности. М. «Педагогика», 1972. – 345 с.

3. *Погрібний А.* Видатний національний педагог Григорій Ващенко : [збірник матеріалів до 125-річчя від дня народження] / авт. упоряд. А. Погрібний. – К. : Всеукр. Пед. Товариство ім. Г. Ващенко, 2003. – 64 с.

4. *Гриньова М.* Спадщина Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності / М. Гриньова // Шлях освіти. – К., 2009. – С. 47-48.

Марія Ткач

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО В СУЧАСНОСТІ

Педагогічний процес в сучасному світі має стрімкий, безперервний розвиток, якому притаманне відновлення, саморозвиток. Для того, щоб переймати досвід виховання, навчання, професійного самовиховання можемо звернутися до геніального радянського педагога-гуманіста, заслуженого вчителя – Василя Олександровича Сухомлинського. Надзвичайна Людина, яка у своєму запасі мала купу геніальних ідей, постулатів та просто великого багажу знань. Весь цей скарб простежується у чітко сформульовані педагогічній системі гуманістичного спрямування.

Актуальність обраної теми в тому, що сучасний освітній процес потребує висококваліфікованих вчителів, які завжди в пошуках чогось нового і в результаті відшукують нові шляхи та засоби для вирішення того чи іншого завдання.

Мета нашої статті – простежити роль педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в становленні вищої освіти сучасності, вплив на практичну діяльність, педагогіку України.

На сьогодні ідеї В.О. Сухомлинського все більше й більше знаходять своє місце в освітньому процесі. Ці ідеї беззаперечно утвердилися у педагогіці, незалежності країни, філософії освіти. Слід відзначити, що головна освітня реформа України базується на теоретичних доробках Василя Сухомлинського, як отримала назву Нова українська школа (НУШ). Розглянемо деякі ідеї:

1) У своїй педагогічній діяльності особливу увагу В.О. Сухомлинський звертав на формування компетентних особистостей, які могли б успішно самореалізуватися в освітньому середовищі.

2) Системний підхід до процесу виховання. Процес виховання формує цінності, тому важливо підійти до дитини з різних аспектів, розглядаючи її як повноцінну особистість.

3) Партнерство між учнем, батьками та вчителем. Родинно-шкільне партнерство, яке утвердилося в педагогічній системі В.О. Сухомлинського. Батьки повинні бути активними помічниками вчителів.

4) Педагог зазначав, що необхідно орієнтуватися на потреби учня в освітньому процесі та звертати увагу на особистісний розвиток дитини в процесі навчання.

5) Середовищний підхід – комплексний підхід до організації освітнього процесу.

Педагог виявив себе могутнім основоположником школи соціалістичного характеру, виступав проти класового поділу, був підданим тоталітарному режиму, а також поборником радянського націоналізму тощо. Основне у його спадщині – ідея гуманізму, доброчинності, людськості, які передували в усьому: тематичних збірках, виданнях вибраних творів, різних публікаціях[1]. Він переконливо стверджував, що виховання гуманізму та людяності здійснюється через творення людям добра.

Не дарма присвячено цій проблемі більшість робіт В.О. Сухомлинського. На його думку, людяність насамперед реалізується через розвиток всіх можливостей особистості. Правильно вихована морально-етична особистість втілює в собі всю гармонію сил, здібностей і потреб, які визначають емоційну, розумову, творчу, громадянську та ідейну досконалість. Неодноразово наголошував, що працюючи над втіленням ідей всебічного